

quasi ex illis duabus partibus constitutum, ut ibidem, et ad Colossen. 1, dicitur. Sunt ergo illæ duæ Ecclesiæ quasi duo regna partialia unius integri regni Christi, ideoque ad ipsum tanquam ad proprium regem pertinet utriusque regni gubernatio. Fieri non poterat sine ingenti et extraordinario miraculo, ut simul esset Christus visibiliter præsens in utraque hujus regni parte, et alioqui cœlestis locus post resurrectionem ratione status illi debitus erat, et ad fidem credentium non expediebat ut inter eos Christus visibiliter permaneret, sicut ipse dixit: *Expedi vobis ut ego vadam*; ideoque cœleste regnum per se ipsum nunc immediate regit. Ergo cum non possit eodem visibili modo partem hanc militantem sui regni gubernare, ad illius sapientiam pertinuit modum regiminis hominibus accommodatum in eo providere. Ergo sicut regnum hoc duraturum est quamdiu mundus duraverit, ita modus regiminis ejus non potest esse alius, nisi quem Christus instituit, et e converso institutio regiminis ejus ita facta est, ut non minus quam regnum ipsum sit duratura, alioqui imperfecta fuisset et insufficiens. Fuit autem illa institutio monarchiæ in Petro, ut vidimus; ergo non tantum pro Petro, sed etiam pro successoribus ejus facta est. Quod hisfere verbis declaravit Cyprianus, epist. 27: *Dominus noster Ecclesiæ suæ rationem disponens in Evangelio loquitur, et dicit Petro: Ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super istam petram ædificabo Ecclesiam meam.* Et infra: *Inde per temporum et successionum vias Episcoporum ordinatio et Ecclesiæ ratio decurrit, ut Ecclesia super Episcopos constituatur, et omnis actus Ecclesiæ per eosdem præpositos gubernetur.* Ubi non solum Pontificatus Romani, sed etiam omnium aliorum Episcoporum successionem ab illa primaria, et quasi radicali institutione derivari significat, quod libro etiam de Unit. Eccles. latius prosequitur.

8. Denique non solum Petro, sed etiam successoribus ejus datam esse potestatem et pastorem curam, et ita primatum ejus esse perpetuum, aperte declarat Leo Papa, in serm. 2 de Assumpt. sua, dicens: *Et si multis pastoribus curam suarum ovium delegavit, ipse tamen dilecti gregis custodiam non reliquit. De cujus principali æternoque præsidio etiam apostolicæ opis munimen accepimus, quod utique ab opere suo non vacat, et firmitas fundamenti, cui totius Ecclesiæ superstruitur altitudo, nulla incumbentis sibi templi mole las-*

sescit. Soliditas enim illius fidei, quæ in Apostolorum principe est laudata, perpetua est, et sicut permanet quod in Christo Petrus credidit, ita permanet quod in Petro Christus instituit. Et infra: *Manet ergo dispositio veritatis, et cætera, quæ prosequitur.* Et simili modo Chrysostomus, lib. 2 de Sacerdot., ubi tractans locum Joan. 21, inter alia inquit: *Quanam de causa Christus sanguinem effudit suum? certe ut pecudes eas acquireret, quarum curam tum Petro, tum Petri successoribus committebat.* Et adjungit: *Jure igitur ac merito sic loquebatur Christus: Quisnam fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam? Et infra dicit aperte, successores Petri ea nunc agere, quæ cum Petrus ageret, inquit, illum Christus auctoritate præditum esse voluit, ac reliquos item Apostolos longe præcellere.* Similiter D. Augustinus, libro de Utilit. credendi, c. 16, per successiones Episcoporum ab apostolica sede hanc perpetuitatem declarat; et lib. 11 contra Faustum, c. 2: *Vides in hac re, quid Ecclesiæ Catholice valeat auctoritas, quæ ab ipsis fundatissimis sedibus Apostolorum usque ad hodiernum diem succedentium sibimet Episcoporum serie, et tot consensione firmatur.* Et eodem modo hanc veritatem declarant Optatus, Pacianus, et alii, quos in sequenti capite commodius referemus.

9. *Objectio.* — *Diluitur objectio, et retorquendo.* — Sed objicere possunt hæretici, quia alii Apostoli pro suis tantum personis legationem seu dignitatem apostolicam acceperunt; ideoque post mortem non habuerunt in illa dignitate successores: ergo nec Petrus in suo apostolatu successorem habuit, quia licet inter Apostolos fuerit primus, et inter eos principatum aliquem vel potestatem acceperit, propter servandum ordinem et concordiam, nihilominus nulla major ratio successionis in eo quam in aliis reperitur. Respondetur, contrarium posse eodem argumento probari, nam in Apostolis duo considerari possunt a Christo Domino illis collata, scilicet, potestas ordinis, et dignitas apostolica. Prior nihil aliud in eis fuit præter ordinationem, seu consecrationem episcopalem, quæ ad fundamenta Ecclesiæ pertinet, et ideo cum illis extincta non est, sed in illa habent Episcopos successores, ut sentit Cyprianus, lib. de Unit. Ecclesiæ, et aliis epistolis citatis; Augustinus, enarrat. in Psalm. 44, et Hieronymus, epist. 85 ad Evagrium. Et ideo de hac potestate intelligendum est, quod ibidem ait, omnes Episcopos

esse æquales. Posterior vero, id est, apostolica dignitas, multa includebat privilegia, nimirum, potestatem immediate a Christo delegatam ad prædicandum per universum orbem cum auctoritate et speciali potestate ab ipso Christo concessa, juxta illud: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.* Item multas gratias, et prærogativas tali muneri accommodatas, ut fuerunt abundantia spiritus cum confirmatione in gratia, et in fide, cum quadam scientiæ plenitudine, ita ut in rebus fidei nec falli, nec fallere possent, vel docendo, vel scribendo; itemque ut præter donum linguarum, quod ad docendum habebant, haberent etiam directionem spiritus ad canonicè scribendum. In hac ergo dignitate, verum est Apostolos non habuisse successores; erat enim extraordinaria, et solum pro initio disseminandi Evangelium et plantandi Ecclesiam requisita, non vero ad ordinarium regimen ejus necessaria.

10. *Romani Episcopi in primatu, non in omnibus privilegiis Petro succedunt.* — Unde etiam in hac parte, quoad multas ex dictis prærogativis Petro non succeditur. Præter hæc autem duo, aliquid singulare tributum est Petro, nimirum, jus supremi Pastoris et Vicarii Christi in ejus Ecclesia, simpliciter et absolute pro quocumque loco et tempore spectata. Et in hoc non est comparandus Petrus cum cæteris Apostolis, alias nihil singulare accepisset, et ideo quoad hanc partem illatio est nullius momenti, et potius (ut dixi) oppositum inferre licet ex singulari concessionem, et ex ratione muneris. Potest autem in cæteris Apostolis peculiari modo auctoritas episcopalis quoad jurisdictionem considerari, quatenus ordinarium regimen et sedem alicujus Ecclesiæ receperunt, sicut Jacobus, frater Domini, Hierosolymis constitutus est Episcopus, quod tamen de aliis non est certum, quamvis eadem ratione fieri potuerit. Quoad hanc ergo episcopalem auctoritatem, quia ordinaria est in Ecclesia, etiam succeditur Apostolis, sicut Jacobo Simeon successit. Et ita quoad hoc potest aequaliter admitti comparatio, longe tamen diversa ratione, tum quia hæc ordinaria dignitas episcopalis non est data alicui Apostolo extra Petrum, jure divino, sed mediante Petro, ut de Jacobo refert Eusebius, lib. 2 Histor., cap. 1; et de Joanne, Ephesi commorante, verisimile fit ex Irenæo, lib. 3, c. 3, in fine, ut omitam, quæ de Andrea, Barnaba, et aliis, historiæ referunt. Ubi ergo Apostoli ut proprii

Episcopi particulares Ecclesias regebant, jurisdictione illa certis limitibus continebatur, et intra illos tantum eis succedebatur; Petri autem jurisdictione, quam a Christo immediate recepit, fuit universalis pro tota Ecclesia; et ita fuit etiam illi proprium, in hac dignitate successorem habere. (Vide Baron. tomo primo Annal., anno 44, numero 29 et seq.; et anno 51, numero 54.)

CAPUT XIII.

ROMANUM EPISCOPUM VERUM PETRI SUCCESSOREM ESSE, ET IN EO PETRI POTESTATEM PERSEVERARE, EX DIVINA SCRIPTURA CREDENDUM ESSE, OSTENDITUR.

1. *Prima assertio.* — Supponimus id, quod satis in superioribus probatum est, semper in Ecclesia requiri aliquem Petri in ejus universalis regimine successorem: nunc vero addimus, illum in unoquoque tempore unum tantum supremum episcopum, unamque personam esse posse. Quia ostensum est ecclesiasticam rempublicam, ejusque spirituale regimen ita semper conservari debere, sicut a Christo est institutum; est autem monarchicum ex institutione Christi; ergo ita debet per successionem conservari; ergo unus tantum simul, seu quovis tempore potest esse Petri successor, licet per successionem in diversis temporibus multiplicari necessarium sit. Declaratur amplius, quia si plures Episcopi simul Petro succederent, tribus modis id posset intelligi.

2. *Prima ratio conclusionis.* — Primo, ut unusquisque eorum succederet tantum in parte pastoralis muneris, quasi primatum inter se dividendo, ita ut totus quidem esset in omnibus simul, non tamen in singulis; neque in omnibus collective, sed divisus in singulis per partes. Et hunc modum asseruisse referunt aliqui ex Protestantibus, allegantes illud Cypriani, de Unit. Eccles.: *Episcopatus unus est, cujus a singulis in solidum pars tenetur.* Verumtamen hoc nihil aliud est, quam veram successionem in primatu Petri negare; nam eo ipso quod primatus eo modo divideretur inter multos, nullus eorum esset universalis pastor Ecclesiæ, sed tantum ejus partis, quæ illi contingeret; ergo nullus eorum esset verus, et (ut sic dicam) adæquatius successor Petri; nullus enim esset supremus simpliciter, quem cæteri recognoscerent, quod habuit Petrus. Et consequenter nullus

esset Petra fundamentalis Ecclesiae, et ad nullum eorum pertinerent verba Christi, *Pasce oves meas*, quatenus per illa omnes oves uni pastori commendatae sunt. Denique in nullo eorum unitas Ecclesiae servaretur, sed potius in illis multis Ecclesia scinderetur, sicut Occidens et Oriens in diversa imperia divisa fuerunt, quod quantum repugnet unitati Ecclesiae supra ostensum est. Nec sensus verborum Cypriani est ille, quem Protestantes fingunt, cum idemet Cyprianus, tum in eodem libro, tum aliis locis jam saepe allegatis, unam cathedram maxime commendat, et unum Episcopum Ecclesiae Catholicae, sine quo ejus unitas subsistere non potest. Sensus ergo est, episcopatum totius Ecclesiae unum esse; sub illo tamen particulares esse Episcopos, qui in partem sollicitudinis vocantur, non ut supremi pastores in suis diocesisibus, sed sub uno, qui supremus est. Quem sensum satis declaravit Cyprianus, subjungens: *Ecclesia quoque una est, quae in multitudinem latius incremento fecunditatis extenditur*. Et post varia exempla sumpta ex multis radiis, ramis, vel fluminibus, qui unitatem habent in origine, de unitate Ecclesiae ita concludit: *Unum tamen caput est, et origo una, et una mater fecunditatis successibus copiosa*, quam matrem alibi in particulari designat, ut mox videbimus.

3. *Secunda ratio.* — Secundo modo cogitari potest successio plurium simul in primatu Petri, non divisim, sed collective, et per modum unius tribunalis, seu congregationis. Et hunc modum excogitare potuerunt qui, non obstante primatu Petri, dixerunt generale Concilium esse supra Papam. Quanquam illi fortasse dicere cogerentur, etiam tempore Petri, Apostolorum vel Episcoporum Concilium fuisse supra Petrum, quia eadem est servanda proportio, neque est major ratio de uno tempore quam de alio, imo nec potest aliter doctrina subsistere, ut statim ostendam. Ita vero sentire de Petro et de ejus primatu non solum fundatum non est in Evangelio, verum etiam verbis Christi repugnat, ut constat ex his omnibus, quae de primatu Petri diximus. Nam Christus Petro commendavit simpliciter oves suas, sive sigillatim singulas, sive simul totum earum gregem, et supra illum Petro tribuit potestatem, et ideo totius corporis Ecclesiae fundamentum illum constituit. Ipsi autem ovibus, sive divisim, sive simul toti gregi, non solum potestas supra Petrum data non est, verum etiam neque ulla

omnino potestas legitur immediate a Christo collata. Sed de hoc alias, nunc enim satis a nobis probatum est, Petro simpliciter datam esse potestatem supra totam Ecclesiam, non pro ejus persona tantum, sed ut ei succederetur. Hoc ergo supposito, dicimus, successorem in ea potestate, quam Petrus habuit, unam tantum personam esse posse, et non plurium congregationem, alias mutata fuisset Christi institutio ex monarchica in aristocraticam, quod esse non potest sine ejusdem Christi auctoritate, quae revelata non est, neque per Scripturam, neque per traditionem. Et deinde illa non esset successio, sed esset nova creatio, seu alterius regiminis institutio, cujus originem ostendere oporteret; nam Petri primatus ex vi primae institutionis per solam successionem perseverat, ut ostensum est. Denique abstrahendo a quaestione de comparatione Papae et Concilii, certum est, Petrum habuisse primatum in tota Ecclesia, quamdiu actu non erat congregatum Concilium, cujus congregatio ex voluntate Petri pendebat, cum solus ipse in tota Ecclesia esset superior; ergo successor etiam Petri in hac eadem potestate debet esse una persona, unum episcopatum gerens, quidquid inde circa illius cum Concilio comparationem subsequatur, quod praesenti instituto nihil refert.

4. *Tertio probatur conclusio.* — Tertio tandem modo cogitari potest, habere Petrum simul et pro eodem tempore plures successores, divisim et in solidum habentes integrum primatum, et universalem curam pastoralem. Et hic modus a nullo etiam haeretico assertus aut excogitatus est. Nam imprimis repugnantiam involvit, quia si plures essent primi, nullus eorum esset positive primus, id est, superior omnibus, sed ad summum negative, id est, non habens alium supra se; utrumque autem repugnat. Quia ex priori membro sequitur nullum eorum successisse Petro in primatu, quia Petrus positive fuit omnibus superior, et simpliciter fuit pastor omnium ovium Christi extra ipsum, quod nullus illorum haberet. Ex altero vero membro, et unitas Ecclesiae destruitur, et corpus monstruosum fingitur, utpote habens simul duo capita aequalia, quae nec pacem nec concordiam inter se habere potuissent. Et ideo ipsa etiam natura universa hanc potentatum multitudinem abhorret, ut dixit etiam philosophus, in fine Metaphysicae; et melius Cyprianus, de Idolor. vanit.; et Athanasius, contra Idola.

Unde ipsa etiam bruta animalia ducem unum sequi solent, ut late Hieronymus, epist. 4. Denique si alii Apostoli non habuerunt cum Petro similem aequalitatem, qui fingi potest aliquem postea fuisse Episcopum, successori Petri in jurisdictione aequalem? aut quae fingi potest institutio vel necessitas plurium simul in unius potestatis adaequate et in solidum successione? Est ergo certum Petri successorem unam tantum personam, seu unum Episcopum esse posse. Quo semel legitime creato, ut recte dixit Cyprianus, epist. 52: *Quisquis jam Episcopus fieri voluerit, foras fiat necesse est, neque habet ecclesiasticam ordinationem, qui Ecclesiae non tenet unitatem. Quisquis ille fuerit, multum de se licet jactans, et sibi plurimum vindicans, profanus est, alienus est, foris est. Et cum post primum secundus esse non possit, quisquis post unum, qui solus esse debeat, factus est, non jam secundus ille, sed nullus est*. Sit igitur constans in una sede episcopali, seu in una Episcoporum serie, successionem hanc constituendam esse.

5. *Secunda assertio de fide.* — Hinc ergo concludimus solum Romanum Episcopum esse verum successorem Petri, et potestatem Petro datam ad oves Christi pascendas, in illo perseverare. Haec assertio certa et catholica fide tenenda est, nam, licet expressae et in propriis terminis in sacra Scriptura non legatur, in principiis in illa revelatis virtute continetur, quod per Ecclesiam sufficienter declaratum est; imo, quadam rerum evidentia, et experimento constat. Declaratur imprimis, nam ex Scriptura habemus, Petro datum esse primatum Ecclesiae ut perpetuo in illa duraturum, ut satis probatum est. Haec autem duratio, cum non esset futura in una et eadem persona, necessario futura erat per plurium personarum in eadem dignitate successionem, et hoc etiam sufficienter in Scriptura continetur, non per additionem aliquam, sed per legitimam ejusdem Scripturae interpretationem. In qua autem sede vel episcopatu relicta fuerit haec successio, et personarum series in hac dignitate succedentium, Scriptura non retulit, quia historia canonica novi Testamenti usque ad mortem Petri non pervenit. Ideoque ut Ecclesiae certo constet in tali sede impletam esse, et hactenus impleri institutionem a Christo factam, et in Scriptura revelatam, satis est ut applicatio (ut sic dicam) illius institutionis et dignitatis ad talem episcopatum per evidentem traditionem, et continuum ac notissimum usum

eidem Ecclesiae sufficientissime proponatur. 6. *Vicarium Christi visibilem et in determinata sede esse debere.* — Nam sicut in primo libro ex ratione, institutione et fine Ecclesiae Christi, necessarium esse ostendimus, illam in individuo et in particulari esse visibilem, ita ex institutione et fine muneris Vicarii Christi, necessarium est illum esse visibilem Ecclesiae in particulari ac determinata sede et successione. Quid enim prodesset Ecclesiae confuse credere, esse in terris aliquem Episcopum, seu episcopatum cum potestate et munere vicarii Christi, si in particulari non agnosceret, ac certo crederet quisnam talis episcopatus esset? Aut quomodo possent oves suum pastorem sequi, vel ad illum recurrere, vel vocem ejus audire et recognoscere, nisi in particulari talem Episcopum in tali sede vel episcopatu sedere crederent? Sicut ergo Ecclesia visibilis non tantum fide humana, sed etiam divina creditur esse Ecclesia, quia sensibilia signa, per quae videtur, non sunt ratio credendi, sed proponunt, ut evidenter credibile, illam esse veram Ecclesiam, quam Deus semper in mundo esse futuram revelavit, ita non solum fide humana, sed etiam divina credendum est, Romanum Pontificem esse caput visibile hujus Ecclesiae vice Christi, quia signa illa, quibus hoc caput ostendimus, faciunt credibile evidenter, illum esse quem Christus ex vi suae institutionis Vicarium suum constituit. Hoc ergo modo dicimus, assertionem positam esse de fide, et in Scriptura, Ecclesiae traditione adjuncta, sufficienter contineri.

7. *Probatur conclusio.* — Superest ut signa et testimonia hujus evidentis credibilitatis afferamus. Primumque et quasi fundamentale sit, D. Petrum in episcopatu Romano ultimo tempore vitae suae sedisse, ibique mortuum fuisse; nam hinc fit consequens ut successores ejus in eadem sede permanserint. Ut antecedens melius intelligatur, tria tempora seu status in Petro post Christi ascensionem distinguere possumus. In primo, praesedit universali Ecclesiae Christi sine determinatione ad propriam et specialem curam alicujus particularis episcopatus, nimirum per quinque vel sex annos priusquam Antiochiae sedem figeret, ut ex Eusebio in Chronico, et ex aliis antiquis historiis constat. In secundo, sedit Petrus Antiochiae ab ultimo Tiberii anno per septem annos; quibus finitis secundo, vel, ut alii volunt, tertio Claudio anno, et 44 vel 45 adventus Christi, Eccle-

siam Romanam fundavit, ac sedem suam in eam transtulit, ibique usque ad mortem sedit, quam in eadem urbe Roma per martyrium passus est.

8. *Solum in Romana Sede potuisse Petrum habere primatus successorem.* — Hinc ergo fit, successionem in cathedra Petri non potuisse in Hierosolymitana vel Antiochena Ecclesia contingere. Quia in priori nunquam sedit, sed in ea Jacobum primum omnium sedere fecit, cui Simeon successit, ut diximus, et est in historiis notum. In posteriori autem non permansit, sed ad tempus tamen in ea sedit, et consequenter adhuc vivens, ibi successorem habuit, quem ipse sua auctoritate constituit, vel Evodium, vel Ignatium, de quo videri potest Turrianus, in Constitutiones Clementis, lib. 7, c. 46; et Baronius, in Martyrolog., die 4 februarii. Successit autem Evodius Petro in particulari episcopatu Antiocheno, non vero in primatu seu episcopatu universali. Nam Antiochenam sedem, non a Christo immediate, seu divino jure, sed arbitrio suo, et humano jure Petrus sibi assumpserat, et ideo facile potuit illam relinquere, et alteri tradere. Pontificiam autem dignitatem immediate a Christo et divino jure habuit, ideoque quamdiu vixit, illam non reliquit, neque, ut existimo, relinquere potuit, quia ex immediata electione, et collatione ac præcepto ipsiusmet Christi Ecclesiam universalem habuit sibi commendatam. Relinquitur ergo, ut in Romana sede Petrus habuerit sui pontificatus successorem, tum quia in nulla alia potest esse vestigium, vel ratio hujus successionis, etiamsi sit Alexandrina, quia nunquam Petrus in ea sedit; vel Constantinopolitana, quæ vivente Petro fundata non fuit; tum etiam quia Petrus in morte habere debuit successorem; ergo in episcopatu, in quo mortuus est, scilicet, Romano, illum habuit.

9. *Refellitur evasio quorundam hæreticorum.* — Non defuerunt nihilominus hæretici, qui ut vim hujus argumenti fugerent, Petrum Romæ sedisse, aut in ea mortuum esse, negaverint. Sed supervacaneum duco, contra eos disputationem longiorem texere, tum quia neque rex Angliæ hoc insinuat, neque, ut opinor, Protestantes Anglicani in hac sententia permanent, licet fortasse aliquando illam tentaverint; tum etiam quia evasio illa nullum habet veritatis vestigium, neque probationem cui respondere necesse sit. Aliunde vero Petrum Romæ fuisse, ipsiusmet verba indicant epist. 1, c. 5: *Salutat vos Eccle-*

sia, quæ est in Babylone collecta; ibi enim nomine Babylonis Romam significari, omnes catholici interpretes et Doctores interpretati sunt, quos moderni ibi congerunt, et ideo eos referre non est necesse; nam inferius etiam tractando de Antichristo aliquid de hoc puncto attingemus. Ac denique in eadem Roma Petrum usque ad mortem pontificatum gessisse, et ibi mortuum esse, omnes Patres antiqui, tam Græci quam Latini, communi consensu tradiderunt, quos late refert Sander., lib. 6 de Visibili monarchia, cap. 10; et Bellarmin., lib. 2 de Romano Pontifice, a principio, per plura capita. Nunc sufficit nobis auctoritas Hieronymi, lib. de Scriptoribus ecclesiast., et ad Galat. 2; et Eusebii, in Chronico, cujus fere verba Hieronymus mutuatus est; et cum eis alii tam latini quam græci historici consentiunt; præter testimonia ipsorummet Pontificum successorum Petri, quæ statim referemus.

10. Addunt denique nonnulli Catholici¹, licet hæreticis daremus Petrum non fuisse Romæ, nihilominus potuisse Pontificem Romanum esse successorem Petri; nam potuit Petrus alibi existens aut sedens, vel Romæ, vel alibi successorem sibi deligere. Quod quidem vere dictum est, et ex abundantia, ad confusionem hæreticorum, procedit tamen solum de possibili, seu de potestate. Ut autem de facto constet, multum refert quod Petrus Episcopus Romanus fuerit usque ad mortem. Nam si Petrus alibi sedem habuisset usque ad mortem, ut Romanus Episcopus in pontificia sede illi succederet, oporteret illam institutionem ostendere ex peculiari Petri ordinatione, quæ revera non existit, quia non alibi, sed in Romana sede et urbe mortuus est. Quo posito, non fuit necessaria nova institutio aut voluntas Petri, nam ex natura rei, supposita priori institutione divina, qui in Romana sede Petro successit, primatum etiam ejus consecutus est, et ita per successionem ad reliquos Romanos Pontifices derivatus est.

11. *Alia evasio hæreticorum.* — Aliter vero fugere possunt adversarii, etiamsi, vel inviti, fateri cogantur Petrum fuisse Episcopum Romanum usque ad mortem, videlicet, inde solum sequi, successorem Petri fuisse Episcopum Romanum, non tamen recte inde colligi, eundem successorem fuisse etiam totius Ecclesiæ Catholicæ Episcopum et pas-

¹ Sander., lib. 3 de Clave David., c. 6.

toem. Quia hæ duæ dignitates seu episcopatus distincti sunt et separabiles: nam potest esse Pontifex Ecclesiæ universalis, licet non sit Episcopus alicujus diocesis particularis, sicut in Petro in initio sui pontificatus vidimus. Potest præterea universalis illa dignitas prius conjungi cum particulari episcopatu, et postea ab illo separari, sicut factum vidimus in sede Antiochiæ, ubi Petrus habuit successorem in Antiocheno episcopatu, qui non successit in papatu; ergo potuit idem contingere in morte Petri, et Romano episcopatu; quia in ipso etiam Petro conjunctio talis episcopatus cum primatu non erat de jure divino, sed humano, utique ex voluntate Petri, et ita posuit facile per mortem cessare. Imo, eo ipso quod successor Petri a Romana tantum, et non ab universali Ecclesia electus est, videtur consequens, ut in particulari episcopatu, non in universali, successerit.

12. *Refellitur evasio.* — *Successor Petri in Romano episcopatu, in primatu etiam necessario successit.* — Respondemus, non minus certum esse, primum successorem Petri, et consequenter reliquos, in episcopatu Ecclesiæ Catholicæ, quam in episcopatu Romanæ Ecclesiæ successisse. Hoc probamus, quia una tantum persona semper Petro successit, ut ex historiis constat, et ex Patribus, quos capite sequenti referemus; ergo vel illa persona simul cum episcopatu Romano primatum Ecclesiæ habuit, quod intendimus, vel primatus sine successione relictus est, et periit: hoc autem posterius est impossibile, quia est contra jus divinum, et contra promissionem Christi; ergo prius est omnino certum. Quocirca ex quo Petrus sedem suam Romæ collocavit, et pontificalem dignitatem illi episcopatu conjunxit (sive illa conjunctio fuerit ex divina institutione, per speciale præceptum ac revelationem, ut aliqui volunt, sive fuerit ex humana voluntate Petri, licet divinitus inspirata), eo ipso quod a Petro vivente mutata non est, rata mansit, ideoque qui Petro in episcopatu suffectus est, illi in utraque dignitate necessario successit. Et quidquid sit de illa questione, quæ a Theologis disputatur, an possit Summus Pontifex separare primatum a Romana sede, et illum, vel in alio episcopatu collocare, vel ab omni particulari episcopatu separatim relinquere, certum esse existimo, dum aliquis Summus Pontifex id non fecerit, non posse universam Ecclesiam, vacante papatu, id efficere, quia

non potest inferior potestas mutare quod per superiorem constitutum est, et quia sicut Petro soli datus est primatus, pro ipso et successoribus ejus, ita ad solum illum, seu ad Summum Pontificem spectat determinare sedem pontificalem, et modum electionis et successionis ejus præscribere. Sic ergo cum Petrus suam sedem Romæ collocaverit, et in illam totum suum primatum et potestatem contulerit, illamque institutionem vivens non mutaverit, non potuit postea Ecclesia acphala per mortem Petri illam institutionem mutare, ideoque successor Petri in episcopatu Romano ex necessitate simul in primatu successit.

13. Neque obstat quod illius successoris electio a clero Romano, et non ab universa Ecclesia facta fuerit, nam (ut dixi) determinare modum successionis, non ad corpus Ecclesiæ, sed ad ipsum Petrum pertinebat, ideoque sicut voluit Petrus pontificatum in sede Romana stabiliter collocare, ita etiam statuit electionem successoris a clero Romano fieri. Vel certe Petrus ipse Clementem sibi successorem designavit, ut auctor est ipse Clemens, epist. 1 ad Jacobum, fratrem Domini, et lib. 7 Constitut., c. 43, licet (ut probabilior sententia fert) ipse Lino et Cleto prius cesserit, et postea illis successerit. Atque ita omnes illi in pontificatu, simul cum episcopatu Romano successerunt, eodemque modo successio ad omnes sequentes Episcopos Romanos derivata est.

CAPUT XIV.

ROMANUM PONTIFICEM SUCCESSOREM ESSE PETRI, TESTIMONIIS SANCTORUM PATRUM OSTENDITUR.

1. Cum ad confirmanda omnia fidei dogmata, magnam vim habeat ecclesiastica traditio, maximam profecto in præsentis articulo habere debet, quia veluti in quodam facto et rerum concursu, continuaque successione consistit. Ideoque necessarium duximus, omni testimoniorum genere veritatem hanc confirmare. Et primo utemur testimoniis antiquorum Patrum, qui non solum affirmant Episcopos Romanos Petro in pontificatu successisse, sed etiam inter præcipua fundamenta et signa veræ et Catholicæ Ecclesiæ hanc enumerant successionem, ut in libro primo sæpe insinuatum est, et nunc breviter recenserebimus. Primo enim Irenæus, lib. 3, c. 3, sic inquit: *Quoniam valde longum est omnium*

Ecclesiarum enumerare successiones, maximæ, et antiquissimæ, et omnibus cognita, a gloriosissimis Apostolis Petro et Paulo Romæ fundatæ et constitutæ Ecclesiæ indicantes, etc. Et infra: *Fundantes igitur et instruentes Beati Apostoli Ecclesiam, Lino episcopatum administrandæ Ecclesiæ tradiderunt.* Et postea enumerat successores usque ad Eleuterium. Et in illis verbis adverte simpliciter dicere: *Episcopatum administrandæ Ecclesiæ tradiderunt, et sine restrictione ad Romanam Ecclesiam, quia non poterat una ab altera separari, et ideo de Romana Ecclesia præmisit: Ad hanc Ecclesiam propter potentioris principalitatem, necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles, in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea quæ est ab Apostolis traditio.*

2. Secundo, Augustinus contra epist. Fundamenti, cap. 4, inter certa indicia Catholicæ Ecclesiæ hoc ponit: *Ab ipsa Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas post resurrectionem Dominus commendavit, usque ad præsentem episcopatum successio sacerdotum.* Et in Psal. contra partem Donati: *Numerate sacerdotes vel ab ipsa Petri Sede. Et in ordine illo Patrum, quis cui successit videte. Ipsa est petra, quam non vincunt superbæ inferorum portæ; ubi clarissime ostendit, successionem esse in ipsa pontificali dignitate, quæ per Petram significatur.* Et ita lib. 2 contra Litter. Petilian., c. 51, eandem dicit esse cathedram Ecclesiæ Romanæ, et cathedram in qua tunc Anastasius sedebat. Ac denique, ep. 165, successionem omnium Pontificum a Petro usque ad Anastasium enumerat. Simili modo Optatus, lib. 2 contra Parmenian.: *Videndum est (ait) qui, et ubi prior cathedra sederit.* Et infra: *Negare non potes scire te, in urbe Roma Petro primo cathedram episcopalem esse collatam, in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus, in qua una cathedra unitas ab omnibus servaretur.* Ubi clare loquitur de cathedra episcopali supra totam Ecclesiam. Unde addit inferius: *Ergo cathedra unita, quæ est prima de dictibus (scilicet Ecclesiæ Catholicæ), sedit prior Petrus, cui successit Linus, etc., usque ad Siricum.*

3. Eandem successionem accurate refert Epiphanius, hæres. 27, circa finem, et post illam subjungit: *Et ne quis miretur, quod singula ita exacte recenseamus, per hæc enim semper claritas ostenditur; sentiens, ad claritatem veræ et Catholicæ doctrinæ, necessa-*

riam esse hujusmodi successionem, ejusque notitiam, quia, ut de Petro ipse dixit in Anacorato, circa principium: Hæc est petra firmata, super quam Ecclesia ædificata est, et portæ inferorum, quæ sunt hæreses et hæresiarum, non valebunt adversus illam. Sæta enim omnem modum in ipso firmata est fides, qui accepit claves cælorum, et solvit in terra, et ligat in cælo. Quam petram et potestatem usque ad sua tempora per successionem deducit, ut ostendat in ea esse firmatam fidem, contra quam hæreses non prævalent. Eandem Pontificum seriem descripsit versibus Tertullianus, libro 5, contra Marcionem, cap. ultim., ubi loquens de Apostolorum discipulis, qui successere per orbem, subjungit:

Ex quibus electum magnum, plebique probatum,
Hac cathedra, Petrus qua sederat ipse, locatum.
Maxima Roma Linum primum considerare jussit, etc.

quæ prosequitur usque ad Thelesph., de cujus tempore dicit:

Constabat pietate vigens Ecclesia Romæ,
Composita a Petro cujus successor et ipse.
Namque loco nono cathedram suscepit Higinus.

Et postea Pium et Anicetum recenset. Et lib. de Præscript., c. 30, mentionem facit Eleuterii, qui post Anicetum, imo, et post Soterium sedit. Sic enim ait: *Constat catholicam primo doctrinam credidisse apud Ecclesiam Romanensem, donec (supple, relegatus est Marcion) sub episcopatu Eleuterii Benedicti; et cap. 36: Habes Romam, unde nobis quoque auctoritas præsto est. Stat felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt, ubi per totam doctrinam intelligo etiam firmitatem et doctrinæ incorruptionem.*

4. Denique D. etiam Hieronymus breviter successionem hanc declarat lib. de Scriptor. Eccles., in Clemente. Et sæpe Cyprianus, agens de electione et ordinatione Cornelii, præsertim epistol. 45 ad Cornelium, ubi prius Ecclesiam Romanam vocat, *Ecclesiæ Catholicæ radicem et matricem.* Postea vero dicit: *Nunc episcopatus tui et veritas pariter et dignitas apertissima luce, et manifestissima, et firmissima comprobatione fundata est. Ut te (sicut prius dixerat) universi collegæ nostri, et communicationem tuam, id est, Catholicæ Ecclesiæ unitatem, pariter ac charitatem probarent firmiter ac tenerent, ubi clare docet Episcopum Romanum rite electum ita esse Petri successorem, ut in illo universalis fundetur*

et uniatur Ecclesia, sicut in Petro fundata et unita fuit. Unde loquens de eodem Cornelio, epist. 52 ad Antonianum: *Factus est (inquit) Cornelius Episcopus, cum nemo ante se factus esset, cum Fabiani locus, id est, cum locus Petri, et gradus cathedræ sacerdotalis vacaret.* Atque hi quidem Patres de ipsa successione Pontificum in sede et dignitate Petri expressius loquuntur; sunt vero alii plurimi, qui dignitatem ipsam in episcopo Romano recognoscunt et exaggerant, quos infra capite decimo septimo referemus.

CAPUT XV.

PONTIFICEM ROMANUM IN DIGNITATE ET POTESTATE, AC PRIMATU ECCLESIE SUCCESSOREM ESSE PETRI, EORUMDEM PONTIFICUM AUCTORITATE COMPROBATUR.

1. Quamvis hoc probationis genus Protestantibus parum moveat, ut infra dicam, nihilominus illud omittendum non censui, tum quia revera est gravissimum, et pro Catholicis utilissimum, multaque argumentorum genera in se complectitur; tum etiam quia rex Jacobus, in sua Præfatione, pag. 60, eum dixisset Petrum esse primum vel principem Apostolorum ætate, vocatione, vel ad summum ordinem, non potestate, subjungit: *Nec aliquid sibi amplius trecentis post Christum annis Romanæ sedis Episcopus arrogavit.* Ut igitur testimonium hoc per errorem et deceptionem a rege datum esse convincam, non solum per trecentos, sed etiam per sexcentos, vel plures Christi annos discurram, et evidenter ostendam Romanos Pontifices a principio nascentis Ecclesiæ, primatum Ecclesiæ non tantum quoad ordinem politicum, sed multo magis quoad superioris auctoritatem et potestatem, et Petro, et sibi arrogasse.

2. Ut autem verborum et testimoniorum vis percipiatur, oportet advertere varios esse modos, quibus Pontifices suam dignitatem astruunt. Unus est expresse in Petro declarando excellentiam potestatis, seque appellando successores Petri, et verba de Petro dicta sibi applicando. Alius est, eos dignitatis titulos assumendo, qui non nisi ratione talis primatus eis convenire possunt. Alius est, sibi attribuendo vel reservando actus supremæ jurisdictionis et spiritualis potestatis supra totam Ecclesiam. Cum enim existimari non possit, injuste jurisdictionem usurpare voluisse, supponunt in illa sede successionem in

hac suprema dignitate conservari. Ultimus denique est, ex professo pro hac veritate pugnando, et contra errores illi repugnantes disputando. Ex quibus loquendi et probandi modis, et ex variis actibus supremæ potestatis, quos Romani Pontifices semper exercuerunt, varia genera argumentorum ad confirmandam veritatem sumi possunt. Ut tamen perpetua Ecclesiæ traditio evidentius pateat, commodius visum est, servato temporum ordine, quid singuli Pontifices in omnibus sæculis de suo primatu docuerint proponere.

3. Primo ergo Anaclethus Papa, epist. 1, Apostolicam Sedem esse dicit, super quam Christus fundavit Ecclesiam, et ideo majores causas ad ipsam pertinere; epist. 2: *Ecclesiæ (inquit) gubernacula tenemus;* et epist. 3, ex professo hanc veritatem confirmat et declarat, dicens, Romanam et Apostolicam Ecclesiam ab ipso Salvatore primatum obtinuisse, et eminentiam potestatis super universas Ecclesias. Secundo, Evaristus, epist. 1, *Romanum Episcopum caput vocat, ad quod in dubiis recurrendum est.* Alexander I, epist. 1, vocat *apicem et caput.* Tertio, Sixtus I, Epist. 1, epistola unica, *ad se pertinere, ait, terminare omnia Episcoporum judicia.* Quinto, idem habet Eleutherius in sua epistola, c. 2. Sexto, Victor, epist. 1 ad Theophilum, dicens, *contrarium agere, nihil aliud esse, quam Apostolorum successorumque ipsorum terminos transgredi, ac decreta violare.*

4. Zephirinus, epist. 1, ex loco Matth. 16, ubi caput totius Ecclesiæ vocat Romanam Ecclesiam, et ad eam cæteras Apostolica auctoritate instruere, pertinere dicit, et in fine: *Memor enim sum, me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cujus a Domino Jesu Christo est glorificata confessio, et cujus fides omnes semper destruit errores.* Octavo, idem supponit Anterus ad Episcopos per Bæticam et Toletanam provinciam constitutos, respondens ad eorum consultationem de mutatione Episcoporum, et prius per occasionem dixit, *Petrum, quem sanctum magistrum nostrum, et principem Apostolorum vocat, de Antiochia utilitatis causa translatum esse Romam.* Idemque fieri posse declarat in aliis episcopatibus apostolica auctoritate; subjungit: *Hæc ut petistis, licet vobis incognita non sunt, tenenda mandamus.* Et in fine: *State itaque, fratres, et tenete traditiones Apostolorum et Apostolicæ Sedis.* Nono, Fabianus, in epist. 1, pontificiam auctoritatem statim ostendit, tum in ti-